

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника
(м. Івано-Франківськ)
Інститут проблем виховання НАПН України (м. Київ)
Мукачівський державний університет (м. Мукачево)
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія (м. Хмельницький)
Бердянський державний педагогічний університет (м. Запоріжжя)
Базельський університет (м. Базель, Швейцарія)
Фонд фінансової підтримки «Антонівка» (м. Кассель, Німеччина)

**«ФРЕБЕЛІВСЬКА ПЕДАГОГІКА
В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ: ВИМОГИ, ТRENДИ,
ПЕРСПЕКТИВИ»**

20-21 квітня 2023 року

**Збірник матеріалів Всеукраїнської
науково-практичної конференції
(з міжнародною участю)**

Івано-Франківськ, 2023

Педагогічний факультет ХДУ, 2023

Затверджено відповідно до рішення вченої ради Херсонського державного університету (протокол від 27.11.2023 року № 8)

Фребелівська педагогіка в сучасній освіті: вимоги, тренди, перспективи: збірка матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю) 20-21 квітня 2023 / за заг. ред. Л.Є. Петухової, Н.А. Воропай, О.Е. Анісімової, І.В. Гриценко, А.С. Волянюк. Івано-Франківськ. 2023, 157 с.

Редакційна колегія:

Петухова Любов Євгенівна, докторка педагогічних наук, професорка, деканеса педагогічного факультету Херсонського державного університету, голова Херсонської обласної громадської організації «Фребельтовариство».

Воропай Наталія Анатоліївна, кандидатка педагогічних наук, доцентка, в.о. завідувачки кафедри педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти Херсонського державного університету.

Анісімова Олена Едуардівна, кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти Херсонського державного університету, координаторка Освітнього центру Ф. Фребеля при педагогічному факультеті ХДУ.

Гриценко Ірина Валентинівна, кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти Херсонського державного університету.

Волянюк Анастасія Сергіївна, викладачка кафедри педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти Херсонського державного університету.

Рецензенти:

Лисенко Неллі Василівна, докторка педагогічних наук, професорка, завідувачка кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти педагогічного факультету Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Коваль Людмила Вікторівна, докторка педагогічних наук, професорка, деканеса факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв Бердянського державного педагогічного університету.

ISBN 978-617-7090-76-1

©ХДУ, 2023

Електронне наукове видання підготовлено за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю) «Фребелівська педагогіка в сучасній освіті: вимоги, тренди, перспективи», яка відбулась 20-21 квітня 2023 року на педагогічному факультеті Херсонського державного університету (Херсон – Івано-Франківськ).

У тезах розкриваються актуальні питання дошкільної та початкової освіти за напрямками: «Міжнародна партнерська взаємодія українських ЗВО», «Ретроспективний аналіз соціально-педагогічних передумов феномену педагогічної взаємодії у вихованні», «Впровадження фребелівських ідей в організацію педагогічної взаємодії», «Використання досвіду фребельпедагогіки для підвищення рівня мотивації дітей дошкільного та молодшого шкільного віку», «Впровадження ідей Ф. Фребеля в системі інклюзивного та спеціального навчання», «Модернізація середовища сучасних ЗДО на засадах фребельпедагогіки», «Професійна підготовка майбутніх педагогів в моделі трисуб'єктної дидактики».

Представлені матеріали можуть бути використані педагогами для підвищення ефективності організації освітнього процесу у закладах освіти та здобувачами освіти спеціальностей 012 «Дошкільна освіта», 013 «Початкова освіта», 016 «Спеціальна освіта» під час теоретичної підготовки та написання наукових робіт.

Зміст

ІННОВАЦІЇ В ДОШКІЛЬНІЙ ТА ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ЗМІН	
Debych M.A. MECHANISMS FOR ENSURING THE EFFICIENCY OF EDUCATIONAL ACTIVITIES IN UNIVERSITIES IN THE CONTEXT OF INTERNATIONALIZATION МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УНІВЕРСИТЕТАХ У КОНТЕКСТІ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ.....	10
Ібадзаде С.Н. РОЛЬ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ В АСПЕКТІ ВИКОРИСТАННЯ ФРЕБЕЛЬПЕДАГОГІКИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	14
Скворцова С.О. МАТЕМАТИЧНІ МАТЕРІАЛИ ЯК ЗАСІБ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У НУШ.....	17
Примакова В.В. ПЕДАГОГІЧНА ВЗАЄМОДІЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ УКРАЇНИ (50-90 рр.. ХХ СТОЛІТТЯ)	21
РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПЕРЕДУМОВ ФЕНОМЕНУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У ВИХОВАННІ	
Козирь А.О. ВИХОВАННЯ ЛЮБОВІ ДО РІДНОГО КРАЮ В ПЕДАГОГІЧНИХ ПОГЛЯДАХ Ф. ФРЕБЕЛЯ.....	26
Костик Л.Б. ОСНОВНІ АСПЕКТИ ПЕДАГОГІЧНОЇ СИСТЕМИ Ф.ФРЕБЕЛЯ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ПРАКТИКУ ДОШКІЛЬНОГО ВИХОВАННЯ.....	28
Шепель А.В. ФУНКЦІЇ СУЧАСНОГО ВИКЛАДАЧА МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН У ЗАКЛАДАХ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ.....	32

Семеній Н.О. ПЕДАГОГІЧНЕ ПАРТНЕРСТВО ВЧИТЕЛЯ З РІЗНИМИ СОЦІАЛЬНИМИ ІНСТИТУЦІЯМИ.....	35
ВПРОВАДЖЕННЯ ФРЕБЕЛІВСЬКИХ ІДЕЙ В ОРГАНІЗАЦІЮ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ	
Владимирова А.Л. ІГРОМАЙСТЕРНІСТЬ ВИХОВАТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК ЗАСІБ ВСЕБІЧНОГО РОЗВИТКУ ДИТИНИ.....	39
Горлова А.В. ВПРОВАДЖЕННЯ ІДЕЙ Ф.ФРЕБЕЛЯ ПІД ЧАС ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	42
Ілішова О.М. ФЕНОМЕН ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У ВИХОВАННІ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	45
Ковальчук А.А. РЕАЛІЗАЦІЯ ОСНОВНИХ ІДЕЙ ФРЕБЕЛЬПЕДАГОГІКИ У ПЕДАГОГІЧНОМУ СУПРОВОДІ ДІТЕЙ.....	47
Луценко І.О. ЯКІСТЬ ОСВІТИ ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ: ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ.....	49
Супрунова О. ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ ФРЕБЕЛЬПЕДАГОГІКИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В СУЧАСНОМУ ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	51
Суятинова К.Є. ПЕДАГОГІЧНА ВЗАЄМОДІЯ У ВИХОВАННІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	54
Трусілова А. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА ПЕДАГОГІВ ТА РОДИНИ ДОШКІЛЬНИКА.....	57

Хома В. ВИКОРИСТАННЯ «ДАРІВ ФРЕБЕЛЯ» ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ГЕОМЕТРИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	60
ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ ФРЕБЕЛЬПЕДАГОГІКИ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ МОТИВАЦІЇ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ТА МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	
Бондаренко Р.О. ФРЕБЕЛІВСЬКІ ІГРИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ДРІБНОЇ МОТОРИКИ РУК У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	63
Воляннюк А.С. ВПРОВАДЖЕННЯ ІДЕЙ ФРЕБЕЛЬПЕДАГОГІКИ ДЛЯ РОЗВИТКУ СТАЛОЇ МОТИВАЦІЇ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ТА МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	66
Демченко Ю.М. ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ ФРЕБЕЛЬПЕДАГОГІКИ В СИСТЕМІ ДОШКІЛЬНОГО ВИХОВАННЯ.....	69
Дроздова В.М. НЕСТАНДАРТНІ УРОКИ З ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	73
Лисак С.М. ВИХОВАННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ПРИРОДИ ЗАСОБАМИ КАЗКИ.....	77
Миколаєнко Д.А. СОЦІАЛІЗАЦІЯ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ПЕДАГОГІЧНИХ ІДЕЯХ Ф. ФРЕБЕЛЯ.....	80
Нікітіна О.О. МАНІПУЛЯЦІЯ З ПРЕДМЕТАМИ ЯК СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ ДІТЕЙ ДО НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ.....	82
Нікіщенко А.М. ЗНАЧЕННЯ РУЧНОЇ ПРАЦІ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЕСТЕТИЧНИХ ПОЧУТТІВ ДИТИНИ У ПОГЛЯДАХ ФРІДРІХА ФРЕБЕЛЯ.....	86

Раєвська І.М. ФОРМУВАННЯ STEM-МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБОМ ДИДАКТИЧНОЇ СИСТЕМИ Ф. ФРЕБЕЛЯ.....	89
Терьохіна А.Р. АКТУАЛЬНІСТЬ ФРЕБЕЛЬПЕДАГОГІКИ В СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ УМОВАХ.....	92
ВПРОВАДЖЕННЯ ІДЕЙ Ф.ФРЕБЕЛЯ В СИСТЕМІ ІНКЛЮЗИВНОГО ТА СПЕЦІАЛЬНОГО НАВЧАННЯ	
Гаврилюк Т.В. ВИКОРИСТАННЯ ФРЕБЕЛЬПЕДАГОГІКИ ЯК ЗАСОБУ ПРОПЕДЕВТИКИ СЕНСОРНИХ ВАД У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	94
Левітан Є.С. ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА ЯК ВАЖЛИВИЙ АСПЕКТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ- ПЕДАГОГІВ ЗА ІДЕЯМИ Ф.ФРЕБЕЛЯ В СИСТЕМІ ІНКЛЮЗИВНОГО ТА СПЕЦІАЛЬНОГО НАВЧАННЯ.....	97
Макарова А.П. ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВОГО НАБОРУ «ДАРИ ФРЕБЕЛЯ» В КОНТЕКСТІ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ.....	100
Чекан О.І. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОСВІТИ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ: АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВЧИХ ТА НОРМАТИВНИХ АКТІВ.....	104
Яковлева С.Д. ФРЕБЕЛЬПЕДАГОГІКА НА ДОПОМОГУ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМ ІНТЕЛЕКТОМ.....	107
МОДЕРНІЗАЦІЯ СЕРЕДОВИЩА СУЧАСНИХ ЗДО НА ЗАСАДАХ ФРЕБЕЛЬПЕДАГОГІКИ	
Акімов В.Ю. СТВОРЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ.....	112

Анісімова О.Е. МОЖЛИВОСТІ ТРАНСФОРМУВАННЯ ФРЕБЕЛІВСЬКОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ КОНЦЕПЦІЇ ДО СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА.....	114
Компаній Н.А. СТВОРЕННЯ ЕКОЛОГО-РОЗВИВАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ В КОНТЕКСТІ ФРЕБЕЛЬПЕДАГОГІКИ.....	117
Маценко Т.М. ВПРОВАДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ІДЕЙ ФРІДРІХА ФРЕБЕЛЯ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС СУЧАСНОГО ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	120
Паршук С.М., Кобець Н.О. ОРГАНІЗАЦІЯ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НА ЗАСАДАХ ФРЕБЕЛЬПЕДАГОГІКИ.....	123
Романович О.М. ВИКОРИСТАННЯ ІДЕЙ Ф. ФРЕБЕЛЯ В МЕТОДИЦІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	126
Чайковська А.Є. ВИКОРИСТАННЯ JAMBOARD ЯК ІНСТРУМЕНТУ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В ДИСТАНЦІЙНОМУ ФОРМАТІ	128
ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ В МОДЕЛІ ТРИСУБ'ЄКТНОЇ ДИДАКТИКИ	
Бальоха А.С. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ВОЄННИЙ ЧАС.....	131
Дем'яненко Д. ЗНАЧЕННЯ МЕДІЙНОЇ ОСВІТИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ПОЗИЦІЇ МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ.....	134
Єськова Т.Л. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІДЕЙ Ф. ФРЕБЕЛЯ ЩОДО ВИХОВАННЯ ПРАЦЕЛЮБНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	137

Звєкова В.К. ВИКОРИСТАННЯ ІДЕЙ ФРІДРІХА ФРЕБЕЛЯ В ПРАКТИЦІ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З ООП.....	141
Ілійчук Л.В. ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ІНСТРУМЕНТ НАДАННЯ ЯКІСНИХ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ У СУЧАСНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.....	144
Літварьова А.Д. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ В МОДЕЛІ ТРИСУБ'ЄКТНОЇ ДИДАКТИКИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ОГЛЯД.....	147
Лут О.А., Новікова О.Д., Манжула Н.О. ВИКОРИСТАННЯ МОДЕЛІ ТРИСУБ'ЄКТИВНОЇ ДИДАКТИКИ МАЙБУТНІМИ ВЧИТЕЛЯМИ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «ШКІЛЬНИЙ ЛАБОРАТОРНИЙ ПРАКТИКУМ».....	150
Яремович М.А. ТРИСУБ'ЄКТНА ДИДАКТИКА ТА ЇЇ ЗАСТОСУВАННЯ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НУШ.....	153

Масові заходи, котрі проходять у межах або поза межами ЗВО, що безпосередньо стосуються освітнього середовища у просвітницьких або розважальних аспектах [2].

Таким чином, створення безпечного освітнього середовища ЗВО як проєкція цілісної системи передбачає формування морально-особистісних цінностей учасників освітнього процесу, налагодження психологічного клімату у педагогічному та студентському колективах, дотримання демократичного стилю управління, надання відповідного предметно-просторового, інформаційного і змістово-методичного забезпечення освітнього процесу та належних матеріально-технічних умов ЗВО [3].

Проведені й описані наукові пошуки не розкривають повною мірою питання зі створення безпечного освітнього середовища закладу вищої освіти в умовах сьогодення, однак їхні результати виступають вектором подальших досліджень у царині профілактики інформаційного насилля у ЗВО.

Список використаних джерел:

1. Єжова О. Теоретичні підходи до визначення превентивного виховного середовища. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету*. Серія: Педагогіка. 2013. № 10. С. 153–158.
2. Інформаційне насильство та безпека: світоглядно-правові аспекти : монографія. Дзьобань О. П., Пилипчук В. Г. / За заг. ред. проф. В. Г. Пилипчука. Харків : Майдан, 2011. 244 с.
3. Сойчук, Р. Л. *Виховання національного самоствердження в учнівської молоді*: монографія. 2016, Рівне: О. Зень. 416 с.

УДК 373.32: 373.2

Анісімова О.Е.
кандидат педагогічних наук, доцентка,
доцентка кафедри педагогіки
та психології дошкільної та початкової освіти
Херсонський державний університет
м. Херсон, Україна

МОЖЛИВОСТІ ТРАНСФОРМУВАННЯ ФРЕБЕЛІВСЬКОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ КОНЦЕПЦІЇ ДО СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Значущою для теорії та практики дошкільної освіти є педагогічна система Фрідріха Фребеля – автора ідеї суспільних закладів для дітей. Ці ідеї

стали революційними для кінця XVIII та початку XIX століття. Згодом вони набули популярності у різних країнах світу і наразі мають універсальне педагогічне значення та методичну цінність.

Метою виховання Ф. Фребель визнавав сприяння розвитку природних здібностей кожної дитини із врахуванням наявності у них початкових духовних спрямувань, почуттів та прагнень.

Спрямовувати «саморозкриття дитини» має виховання. Розкриття внутрішнього потенціалу дитини великою мірою залежить від впливу зовнішнього середовища. Різноманітні методи та засоби виховання відіграють ключову роль у стимулюванні розвитку здібностей, природних задатків і інтересів дитини.

У внутрішній сутності кожної дитини закладені інстинктивні потреби та потяги, які взаємодіють із зовнішніми умовами їхнього життя.

Людина здатна повноцінно жити в умовах складного суспільного життя завдяки врівноваженим протидійним чинникам. Сучасна педагогіка цей процес називає соціалізацією.

Саморозвиток, закладений у природі людині, спонукає до виявлення себе в зовнішніх діях – зображувальних, пізнавальних, мовних тощо. За твердженням німецького педагога, розвиток – це безперервний процес вияву руху внутрішньої сили людини. Творча самодіяльність, яка реалізується в зображувальній, ігровій, мовленнєвій та інших видах діяльності, покликана трансформувати досвід попередніх поколінь. З перших років вона носить своє життя у собі й власною діяльністю розвиває його із себе. Дитина освоює знання про навколишній світ завдяки своїм рухам і функціонуванню органів чуття. Проте, вона стає свідомою сутності своїх дій лише у той момент, коли досвід активує її внутрішні переживання.

Здатність передавати внутрішнє відчуття зовнішніми діями є ознакою того, що дитина переходить від періоду немовляти у власне період дитинства, вважає Ф. Фребель. Саме тому виховання має поєднувати обидва моменти, тобто робити зовнішнє внутрішнім і навпаки. Завдяки цьому, на думку Ф. Фребеля, люди розуміють себе і одне одного.

Творчість, почуття і думка є триединою єдністю існування дитини. Важливо, щоб дитина виявляла дію, відчуття і мислення одночасно.

Велика заслуга педагога в тому, що він визначив розвивальне, виховне та освітнє значення дитячої гри, її самостійне місце в системі дошкільного виховання, наполягаючи на ідеї, що саме в грі найкраще виявляються творчість і самодіяльність дитини. Ф. Фребель розробив дидактичний матеріал для ігор – «дарунки» (набір м'ячів, кубиків, цеглинок), що слугували символами зображення навколишнього життя [2, с.139].

Фребелівські ідеї мали значний вплив на розвиток дошкільного виховання, і хоч не всі визнавали та розуміли його систему, сьогодні педагогічну концепцію німецького вченого намагаються втілити в життя все більше дошкільних закладів України.

Актуальними залишаються ідеї Ф. Фребеля щодо гуманного ставлення до виховання, його розвивальний та демократичний характер. Пріоритетною у вихованні залишається увага до індивідуальності дитини.

Процес упровадження фребелівської концепції розуміється нами як усвідомлення алгоритму системи взаємопов'язаних дій.

Згідно з Галузевим стандартом вищої освіти в Україні, сучасне освітнє середовище надає пріоритет стратегії інноваційного розвитку вищої освіти, спрямованого на вихід за рамки традицій та активну адаптацію до соціального середовища. Ця стратегія покликана сприяти самовдосконаленню та творчій самореалізації особистості протягом всього життя. Збереження і поглиблення педагогічного досвіду є однією з умов підвищення конкурентоспроможності та гнучкості системи вищої освіти. Важливо забезпечити баланс між традиційними підходами та інноваціями у цьому процесі [1].

Одним із виявів трансформування є впровадження інноваційних методів, засобів, прийомів, що гарантуватимуть ефективніше вивчення передових педагогічних ідей та забезпечать нові якісні перетворення складових педагогічного процесу та його цілісності. Як наслідок – істотне підвищення результативності освітнього процесу.

Зміни, що відбуваються в системі дошкільної освіти, спрямовують педагогів на пошуки шляхів трансформування освітнього процесу.

Основну ідею процесу реформування визначено так: ефективність освітнього процесу може бути поліпшена за рахунок впровадження інноваційних ідей та технологій.

На прогресивну професійну діяльність педагога позитивно впливають: урахування настанов, ціннісних орієнтацій, потреб і можливостей педагогічних працівників. Необхідно дотримуватися соціально-педагогічних умов для просвітницького інформування. З метою розвитку інноваційних здібностей педагога повинні активно навчатися. Їх пріоритетом у професійній діяльності має бути готовність до сприйняття нових ідей, активна задіяність в інноваційних заходах.

Наскрізні ідеї освітніх концепцій в своїй основі передбачають недостатньо засвоєні педагогічною практикою проблеми.

Сутність процесу поширення педагогічних ідей полягає в тому, щоб історичні дослідження, що визначають цільову спрямованість освітніх змін,

були поєднані із значущими практичними досягненнями з метою їх позитивної трансформації.

Педагог здатний самоудосконалюватись та створювати результативну технологію за рахунок усвідомленого здійснення пізнавальної освітньої діяльності. В основі такої діяльності – зрозуміла, приваблива, особистісно важлива ідея, поєднана із власним професійним досвідом.

Свій великий талант, розум і ерудицію Ф. Фребель спрямував на те, щоб створити теорію навчання і виховання, яка б враховувала вікові можливості мислення дитини та встановлювала зв'язок між їх знаннями та вміннями.

Отже, модернізація дошкільної освіти в Україні пов'язана з впровадженням альтернативних концепцій, що базуються на комплексних моделях виховного процесу та їх методологічній єдності. Фребелівська педагогічна система втілює ідею гуманізації як для окремих аспектів освіти, так і для всієї дошкільної освіти загалом. Внесок видатних діячів науки та освіти у сучасну педагогічну діяльність надає чіткий світоглядний орієнтир для сучасних педагогів.

Список використаних джерел:

1. Галузеві стандарти вищої освіти. <https://uk.wikipedia.org>
2. Улюкаєва І.Г. Історія дошкільної педагогіки: підручник. К. Видавничий Дім «Слово», 2016. 424 с.

УДК 372.32

Компаній Н.А.
директорка Херсонського закладу дошкільної освіти № 85
Херсонської міської ради
м. Херсон, Україна

СТВОРЕННЯ ЕКОЛОГО-РОЗВИВАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ В КОНТЕКСТІ ФРЕБЕЛЬПЕДАГОГІКИ

Важливою складовою діяльності дошкільного закладу є природне розвивальне середовище, яке виступає матеріальною основою для здійснення екологічної освіти дітей дошкільного віку. Цю ідею вперше висловив видатний педагог I половини XIX століття, Фрідріх Вільгельм Август Фребель. Він закликав надавати можливість розвивати діяльність дитячої душі та відзначав, що лише через зовнішню активність можна дізнатися, на що здатна людина. Ф. Фребель підкреслював важливість «готувати дітей до діяльності у